

PAX

Vrede.
Wie
durft?

Magazine.

4 Winter 2017
www.paxvoorvrede.nl

NOBELPRIJS:
ook een beetje voor jou!

Lessen uit **achttien jaar vredeswerk** in **Latijns-Amerika**

Vredesweek 2017:
negen dagen vol **positieve energie**

'Then you win'

First they ignore you, then they laugh at you, then they fight you, then you win. Susi Snyder, programmaleider nucleaire ontwapening bij PAX, citeerde op twitter Mahatma Gandhi op 7 juli dit jaar. Deze dag stemde de VN voor een internationaal verbod op kernwapens. Een doorbraak die tot een jaar eerder niemand voor mogelijk had gehouden, en die de wereld te danken heeft aan de enorme volharding van de internationale campagne tegen kernwapens ICAN. PAX is een van de drijvende krachten achter deze beweging, die onverwoestbaar lobbyde en campagne voerde voor dat ene doel: een verdrag dat ook het meest gevaarlijke massavernietigingswapen zou verbieden. Letterlijk tegen de stroom in van wereldleiders die steeds openlijker dreigen met kernwapens.

Op 7 juli kon Susi echter nog niet weten dat de passage 'then you win' uit haar tweet enkele maanden later nóg een keer werkelijkheid zou worden. Op 6 oktober kreeg ICAN de Nobelprijs voor de Vrede toegekend. Die middag knalden de champagnekurken in het kantoor van PAX in Utrecht. In dit nummer reageren verschillende mensen van binnen en buiten de vredesorganisatie op deze zeer bijzondere gebeurtenis.

Het is niet vreemd dat een uitzonderlijke doorbraak als het kernwapenverbod de aandacht van het Nobelprijscomité heeft getrokken. Maar PAX boekte afgelopen tijd meer successen. Neem het feit dat energiebedrijf Nuon openlijk de Colombiaanse mijnbouwbedrijven waar ze haar steenkool vandaan haalt, oproept zich in te zetten voor erkenning en compensatie van de tienduizenden slachtoffers van bloedkolon.

Net als successen komen ook vredesactivisten in allerlei gedaanten. Van doorgewinterde vredeswerkers zoals Marianne Moor waarmee je in dit nummer kennismakt, tot de jongeren die zich tijdens cultureel nachtfestival Manifeest op hun eigen, creatieve manier uitspraken voor vrede. Maar ook al die mensen - zoals jij - die zich afgelopen jaar weer zo betrokken toonden bij het werk van PAX: door mee te doen aan een online actie, door een evenement tijdens de Vredesweek te organiseren of te bezoeken, of door ons financieel te steunen. Jouw betrokkenheid, in welke vorm dan ook, is onmisbaar voor het werken aan vrede. De Nobelprijs voor de Vrede is dit jaar dan ook een klein beetje voor jou. ♦

Suzanne van den Eynden

Reacties op PAX magazine zijn zeer welkom via PAXmagazine@paxvoorvrede.nl

6

VREDESWERK VOLGENS MARIANNE MOOR

"Vredeswerk leer je niet in de collegebanken, maar door je kaplaarzen aan te trekken en de modder in te stappen."

10

VREDESWEEK 2017

22 Walks of Peace, 75 Ambassadors van Vrede, een tour met de PAX-bus door Nederland en duizend jongeren op Manifeest. We kijken terug op een zeer geslaagde Vredesweek.

Colofon

PAX Magazine Nummer 4 / Winter 2017

PAX staat voor vrede. Samen met mensen in conflictgebieden en kritische burgers in Nederland werken wij aan een menswaardige en vreedzame samenleving, overal in de wereld.

PAX Magazine verschijnt elk kwartaal en wordt toegezonden aan donateurs, sympathisanten en andere geïnteresseerden.

Redactie Suzanne van den Eynden, Annemariëke Hollanders Janneke Juffermans, Frederique Kram, Sabita Ribai en Helma Maas-van der Vaart (eindredactie).

Productie Global Village Media, Amsterdam

Aan dit nummer werkten mee Ralf Bodelier, Madelon Grant, Anne Hertman.

Fotografie o.a. Jean-René Augé, Bob Bronshoff, Shody Careman, Bob Karhof, Ahmad Kolia, Lize Kraan, Daniel Maissan, Kesh Malek, Aad Meijer, Jan Nieuwstad, Nick van Ormondt, Rob Voss, Leven Willemsen en PAX-archief.

Beeldbewerking Frans Rappange - Scanvisie

Basisvormgeving Het IJzeren Gordijn, Amsterdam

Vormgeving René Mohrmann, Amsterdam

Drukkerij Joh. Enschedé Amsterdam

ISSN 2352-300X

PAX

St. Jacobsstraat 12
3511 BS Utrecht
Postbus 19318
3501 DH Utrecht
Tel : 030 - 233 33 46
Fax: 030 - 236 81 99
PAXmagazine@paxvoorvrede.nl
www.paxvoorvrede.nl
IBAN: NL03TRIO 0390 5150 00

PAX magazine is beschikbaar in braille en gesproken vorm voor mensen met een leesbeperking bij de Christelijke Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden.

12

NOBELPRIJS VOOR DE VREDE EN TEGEN KERNWAPENS

Fantastisch nieuws! ICAN, de internationale campagne voor het verbod op kernwapens, heeft de Nobelprijs voor de vrede gewonnen.

14

GOED NIEUWS

Syrische Diana Khayatta herenigd met haar kinderen, PAX wint belangrijke milieuprijs en Nuon pakt mensenrechtenschendingen Colombiaanse steenkoolketen aan.

15

VAN HAVIK TOT VREDESDUIF

"Werken aan vrede is geen academische zaak. Het is een levensovertuiging die mensen in beweging brengt."

Overal hetzelfde diepe verlangen

"De wereld lijdt niet aan een botsing tussen beschavingen en culturen, maar aan een botsing tussen degenen die bruggen willen bouwen en degenen die liever de verschillen in de wereld benadrukken en hun best doen haat te zaaien en ons te verdelgen."

Dat schrijft de bekroonde journaliste Souad Mekhennet, dochter van een Turkse soennitische moeder en een Marokkaanse sjiiitische vader, in haar boek 'Ik moest alleen komen – Reizen naar het front van de jihad'. In haar boek doet zij verslag van gevaarlijke gesprekken met terroristen in het Midden-Oosten en Noord-Afrika. De prangende vraag die zij zichzelf heeft gesteld is: Wat speelt er zich af in de hoofden van jihadisten? Waarom gebruiken zij geweld?

Een sluitend antwoord op deze vragen is natuurlijk niet zomaar voorhanden. Maar Mekhennet reikt haar lezers inzichten aan die van belang zijn. Ze spreekt de leiders in het Midden-Oosten aan. Als zij nu eens ophielden met het zinloos opstoken van sektarische conflicten uit naam van de Islam. Dan zouden volgende generaties in vrede kunnen opgroeien in plaats van "te moeten rennen voor kogels en bommen, huis en haard te verlaten en in vluchtelingenkampen of op straat te wonen." Zij spreekt ook westerse politieke leiders aan. "De geschiedenis van de westerse inmenging in Afghanistan en Pakistan zou ons hebben moeten leren dat degenen die je vandaag traint en bewapent, zich morgen tegen je kunnen keren. Milities bewapenen leidt tot de vernietiging van de natiestaten zoals we die vandaag de dag kennen."

Ook in ons vredeswerk staat de botsing tussen verbindende en verdelende krachten centraal. Het is onze opdracht de verbindende krachten, die hardnekkige bruggenbouwers die we in elke verscheurde samenleving tegenkomen, te ondersteunen en te versterken. In dit vredeswerk hebben we een ervaring opgedaan die ook in het boek van Mekhennet voelbaar is. Overal delen mensen hetzelfde diepe verlangen naar een menswaardig bestaan. Zij sluit haar boek af met: "Als ik ook maar iets heb geleerd, dan is het dit: het gegil van een moeder boven het lichaam van haar vermoorde kind klinkt overal hetzelfde. We worden allemaal in dezelfde grond begraven." ♦

Jan Gruiters, algemeen directeur van PAX

Geef deze kerst **vrede** cadeau

Soms lijkt het wel alsof kerst alleen nog draait om eten, cadeaus en familiebezoek. Om weer stil te staan bij de oorspronkelijke betekenis en boodschap van kerst - vrede op aarde - ontwikkelde PAX samen met vier prominente schrijvers en denkers een speciaal inpakpapier voor kerstcadeaus. Met dit inPAXpapier willen we de kerstgedachte weer wat prominenter maken.

Voormalig theoloog des vaderlands Janneke Stegeman en dichter des vaderlands Ester Naomi Perquin delen hun kerstboodschap op het inPAXpapier. Ook onze ambassadeur van vrede Vincent Bijlo en schrijver Abdelkader Benali hebben een inspirerende tekst geschreven. Het papier is ontworpen door Luca Boscardin, een jonge veelbelovende vormgever.

PAX je kerstcadeaus

Van 14 t/m 21 december reist PAX naar Amsterdam, Utrecht, Den Haag en Maastricht om zoveel mogelijk mensen de kans te geven hun kerstcadeautjes 'om te PAXen'. Hierdoor kun je je geliefden naast een tastbaar geschenk ook een mooie vredesboodschap meegeven.

Geef jij deze kerst ook vrede cadeau? Kijk dan op www.paxvoorvrede.nl/kerstactie.

Theatertip: Brief aan mijn dochter met **Abdelkader Benali**

Abdelkader Benali, die voor PAX een vredesboodschap schreef op het kerst-inPAXpapier, is deze winter ook in het theater te zien. Tot en met 21 december speelt hij samen met harpiste Lavinia Meijer de voorstelling 'Brief aan mijn dochter', gebaseerd op Benali's gelijknamige autobiografische roman waarin afkomst en identiteit een belangrijke rol spelen.

Benali is in 2016 vader geworden, en schreef voor de geboorte van zijn dochter een openhartige brief in een poging de wereld waarin zij geboren wordt te duiden. In de voorstelling vult Meijer hem muzikaal aan én vertelt haar eigen, bijzondere verhaal over haar adoptie en de zoektocht naar muzikale en menselijke erkenning. Twee openhartige verhalen over liefde, opgroeien, ouderschap en afkomst. Naast 'Brief aan mijn dochter' heeft Abdelkader Benali meerdere boeken op zijn naam staan. Hij schreef en won prijzen voor o.a. De langverwachte en De stem van mijn moeder. In de zomer van 2016 was hij te zien in zijn reis- en kookprogramma Chez Benali. Begin augustus 2017 bracht hij dichtbundel Wax Hollands uit. Lavinia Meijer speelde in de meest prestigieuze concertzalen ter wereld en ontving vele prijzen, waaronder de Nederlandse Muziekprijs en een Edison. In dit theaterprogramma maakt zij haar debuut als componist.

Kijk voor de speellijst van Brief aan mijn dochter op bostheaterproducties.nl

Roosmarijn vlogde over Manifeest:

"Ik ben helemaal geïnspireerd!"

Op 23 september trok Roosmarijn Koster (35) een door modeontwerper Bas Kosters ontworpen *peace pak* aan, stapte de Amsterdamse Wibautstraat op en sprak zich al dansend en zingend samen met ongeveer veertig anderen uit voor vrede, verdraagzaamheid en tegen oorlog. Deze Peace Pakken Parade was onderdeel van Manifeest, een cultureel nachtfestival waarmee PAX tijdens de Vredesweek duizend jonge mensen op een creatieve manier aan het denken wilde zetten over vrede.

Roosmarijn, zelf modeontwerper, maakte een vlog over haar ervaringen tijdens deze 'waaninnige performance', zoals ze het zelf noemt. "Het was mijn eerste keer protest ooit, en ik ben helemaal geïnspireerd", vertelt ze. "Zo kan het dus ook: uiting geven aan wat je wél wilt, in plaats van alleen maar overal tegen zijn. Ik vind dit een hele frisse manier van protesteren." Het is precies wat Manifeest beoogt: jongeren een podium bieden om op hun eigen manier te geven aan het thema vrede. Het festival, dit jaar voor de derde keer gehouden, inspireert bezoekers om in actie te komen voor vrede en zo, samen met PAX, te bouwen aan een beweging van nieuwe, jonge vredesactivisten. Dit jaar sloten we aan bij de samenwerking die PAX heeft met Tiro Association of Arts in Libanon. Jongeren vanuit Nederland gaan mee en samen met lokale jongeren in Libanon organiseren we ter plekke een Manifeest.

De vlog van Roosmarijn is te vinden via **Youtube**. Zie ook www.lalalabour.nl

Syrische kinderen krijgen lessen in vrede

Syrische kinderen groeien op tussen oorlog en extreem geweld. Zij kunnen vaak niet naar school. Er zijn geen leraren meer of hun schoolgebouw is kapot gebombardeerd. Radicale groepen springen in dit gat. Zij starten nieuwe scholen. Maar daar worden de kinderen onderdeel gemaakt van de heftige machtsstrijd die in Syrië gaande is. Met moedige ouders en leerkrachten in Syrië biedt PAX een alternatief. Samen met onze Syrische partnerorganisatie Kesh Malek hebben we in 2016 een groot educatief vredesproject in Aleppo opgestart: 'Lessen in Vrede'. We openden zeven scholen in Oost-Aleppo, waar kinderen leerden over vrede als tegenhanger van haat, oorlog en fundamentalisme. 'Lessen in Vrede' staat voor vrij onderwijs, open voor kinderen van alle verschillende achtergronden, voor jongens én voor meisjes. Ze krijgen de gewone lesstof en werken daarnaast aan hun sociaal-emotionele ontwikkeling. In speciale lessen krijgen ze de kennis, vaardigheden en inzichten om tolerante, kritisch denkende en vrije burgers te worden. Ook krijgen ze psychosociale hulp. Deze manier van lesgeven is radicaal anders dan het onderwijssysteem onder de dictatuur, dat gericht was op dwang en het zaaïen van angst. In de Kesh Malek-scholen krijgen de kinderen onderwijs zoals dat in Nederland gegeven wordt. Na de val van Aleppo in december 2016 was Kesh Malek genoodzaakt om het project te verplaatsen. Inmiddels zijn vier scholen opgestart ten westen van Aleppo. 1500 kinderen kunnen nu weer naar school in de dorpen Attareb en Kafr Naha en we zijn bezig om uit te breiden. Kesh Malek maakt gebruik van bestaande scholen, die de lesmethode en beginselen van 'Lessen in Vrede' omarmen. Daarnaast is er een onderwijscentrum in het noorden van Aleppo. Hier worden leraren getraind en is ook huiswerkbegeleiding voor leerlingen beschikbaar.

Dit project wordt mede mogelijk gemaakt door de Nationale Postcode Loterij.

Vredeswerk volgens Marianne Moor
**'Trek je kaplaarzen aan
en stap de modder in'**

Door Suzanne van den Eynden
Fotografie Ijze Kraan

Vredeswerk, volgens Marianne Moor (1965), is duwen, trekken, masseren, soms even afstand nemen, en op het juiste moment toeslaan. De doorgewinterde programmaleider bij PAX nam dit jaar afscheid van het programma in Colombia om aan de slag te gaan voor Congo. Reden genoeg voor een gesprek met een vredesactivist in hart en nieren en een aantal lessen uit achttien jaar 'in het vak'. De belangrijkste? "Vredeswerk leer je niet in de collegebanken, maar door je kaplaarzen aan te trekken en de modder in te stappen."

Dat Marianne na achttien jaar Latijns-Amerika overstapte naar het Congo-programma, was niet alleen voor haarzelf even wennen. "Mijn kinderen van 12 en 13 vinden het maar niets, zo'n voor hen nieuw land. We zijn met het hele gezin in Colombia geweest, de collega's uit Colombia kwamen bij ons thuis over de vloer. Ze vonden het nooit leuk als ik op reis ging, maar Colombia was wel vertrouwd voor ze. Van Congo hadden ze niet bepaald een positief beeld. 'Word je daar niet ziek mama?', vroegen ze." Voor Marianne zelf is het ook een grote verandering, vertelt ze tijdens een kop thee in Den Haag, haar woonplaats. Ze spreekt zakelijk, analytisch en vastberaden, met overduidelijk grote kennis van zaken. De liefde voor het land en zijn mensen is echter duidelijk voelbaar. Niet zo vreemd: Colombia zit in haar hart. "Het is een prachtig land, en het is niet moeilijk om van Latino's te houden. Ik heb zoveel jaar in het land rondgelopen. Colombia is deel van mezelf geworden." Dat is tegelijkertijd de reden voor haar overstap naar Afrika. "Na zo'n lange tijd bestaat het risico dat je je werk op de automatische piloot gaat doen. Het is goed dat ik mijn expertise nu elders kan inzetten, zowel voor PAX als voor mij persoonlijk. Een nieuw land is immers ook een nieuwe uitdaging. Daarnaast heb ik geweldige collega's in het Colombia-team. Ik draag het werk met een gerust hart aan hen over."

'Ik hoef toch geen boekhouder te worden?'

Colombia of Congo - het draait uiteindelijk om dat ene doel, werken aan vrede in landen die dat verschrikkelijk hard nodig hebben. Een doel dat de zeer gedreven Marianne al jong voor ogen had. "Als kind dacht ik: ik hoef toch later niet mijn geld te verdienen met boekhouden of iets dergelijks? Niets ten nadele van boekhouders, maar ik wil vechten voor dingen die ik de moeite waard vind in het leven." Tijdens haar studie geschiedenis koos ze voor de specialisatie Latijns-Amerikastudies. Dit bracht haar in de jaren tachtig veelvuldig naar het continent: voor journalistiek werk en bij lokale ngo's in Guatemala, Ecuador en Nicaragua. Ze kwam zo ook in aanraking met het werk van PAX in Colombia en Cuba. "Ik leerde al snel dat vrede en de rechtsstaat ons heel gemakkelijk ontglippen als we er niet voortdurend ons best voor doen. Vrede komt te voet en gaat te paard. De werkwijze van PAX sprak mij enorm aan: met lokale gemeenschappen werken aan vrede en tegelijkertijd op politiek niveau werken aan een democratische, gelijkwaardige rechtsstaat. PAX deed dit in moeilijke gebieden waar geen andere Europese organisaties zaten. Dat wilde ik ook."

Ontvoeringen, drugskartels en bloedkolen

Marianne begon als vrijwilliger in Cuba, en kwam een jaar later in dienst bij PAX voor Cuba en Colombia. Haar eerste wapenfeit als betaalde kracht: een geruchtmakend rapport over ontvoeringen als strijdmethode van vooral de guerrillabewegingen zoals de FARC en ELN. Een heftige aftrap van wat uiteindelijk anderhalf decennium vredeswerk in Colombia zou worden. Marianne werkte er onder meer met mensen die via dialoog en gewelddoos verzet de invloed van gewapende groepen proberen terug te dringen. Ze hielp een regio die onder de voet was gelopen door drugskartels met het aanpakken van criminaliteit en het opbouwen van een stabiele, rechtvaardige gemeenschap. Ze lobbyde bij lokale en landelijke overheden, kreeg in totaal ontredderde gemeenschappen van mensen die elkaar naar het leven stonden voet aan de grond, en bracht aartsvijanden tot dialoog.

Kinderen van de stam

Ze ondersteunde stamhoofden die gedeserteerde guerrillastrijders weer wilden opnemen in hun gemeenschap, iets dat veel indruk op haar heeft gemaakt. "Een ingewikkelde situatie. Veel strijders die door de guerrilla en paramilitairen waren gerekruteerd, wilden weer terug naar hun gemeenschappen. Stamhoofden zaten met de handen in het haar: op desertie staat de doodstraf en het opnemen van deserteurs leidt tot represailles. Een aantal van deze stamhoofden wilde dat leden die gedwongen gerekruteerd waren, sowieso terug konden komen. Maar ook de jongens en meisjes die vrijwillig de strijd in waren gegaan, hadden volgens deze stamhoofden recht op terugkeer. Het waren immers kinderen van de stam. Het was echt heel wat dat deze leiders die keuze durfden te maken en vroegen of PAX hen daarbij wilde helpen. Hun moed heeft ervoor gezorgd dat de overheid accepteerde dat de gemeenschappen hun deserteurs zelf zouden re-integreren, zonder dat ze door het leger verhoord zouden worden. Op die voorwaarde heeft de guerrilla het programma ook geaccepteerd. Tijdens mijn laatste reis zag ik dat een van deze deserteurs inmiddels zelf leider was geworden van zijn reservaat en zich inzette tegen rekrutering."

Gevangenis

In 2014 publiceerde ze een wederom geruchtmakend onderzoek naar de relatie tussen mijnbouwbedrijven en paramilitair geweld in de mijnbouwregio Cesar, waarvoor ze in gevangenis urenlang sprak met voormalig paramilitaire leiders. Het onderzoek vormde de start

van de campagne tegen bloedkolen (zie ook pagina Goed Nieuws). “Samen met onze Colombiaanse collega Antonio hebben we ervoor gezorgd dat slachtoffers van paramilitair geweld de toedracht leerden kennen van de moord of verdwijning van hun familieleden. De vrouw van een van de paramilitaire commandanten die gevangen zat, ontving thuis slachtoffers. Zij zocht contact met haar man en PAX zorgde dat deze slachtoffers in de gevangenis met hem konden spreken en de waarheid leerden kennen. Dat heeft voor de slachtoffers ontzettend veel betekend. Maar ook voor de voormalig strijder, die inmiddels vrij is en op scholen zijn levensverhaal vertelt om jongeren bij het geweld weg te houden.”

Vooruitgang

Dit alles kost veel, erkent Marianne. Minstens tien keer per jaar naar Colombia reizen, soms midden in de nacht gebeld worden door partners, en zoals ze zelf zegt, ‘duwen, trekken, masseren, en op het juiste moment een symbolische stok vinden om mee te slaan’. “Soms moest ik durven afwachten en even afstand nemen. De beste ideeën kreeg ik vaak tijdens het hardlopen of onder de douche. Op andere momenten moest ik juist meteen handelen als zich een kans voordeed.” (zie kader)

Hoe ze het volhield? “We boekten gelukkig vooruitgang in Colombia. Gemeenschappen kregen meer inspraak, de rechtsstaat verbeterde, misstanden werden aangekaart. Ik zag dat het zin had wat we deden. Dat hield mij gaande. Onze partners en collega’s daar zijn bovendien enorm bevlogen, gaan voor tweehonderd procent voor vrede. Dan is het niet moeilijk om zelf ook door te gaan.” ♦

De lessen van Marianne Moor uit achttien jaar vredeswerk

- 1** Vredeswerk leer je niet op school, maar in de praktijk, door met de mensen te praten waar het om gaat. Trek je kaplaarzen aan en stap de modder in, met in je hoofd een stevige analyse van de situatie. Weet waar de burgers wonen die zich autonoom willen opstellen en willen opkomen voor ongewapende groepen, en ga naar ze toe. Wees zichtbaar.
- 2** Vertrouwen winnen is essentieel. Laat zie dat je je woord houdt, dat je bepaalde dingen niet accepteert, wees transparant. Natuurlijk waren de mensen in het door drugskartels verwoeste gebied wantrouwend toen ik daar begon. Ik moest me eerst bewijzen. Maar als ze je vertrouwen, heb je ze ook.
- 3** Mensen in conflictgebieden moeten zelf de vrede willen uitdragen. Als vredeswerker ben je nergens zonder lokale leiders die zich willen inzetten voor vrede en gerechtigheid. Investeer daarom in het opbouwen van een gemeenschap met leiders die zich verbonden voelen aan het doel van vrede. Dat kost jaren.
- 4** In het verlengde daarvan: leiderschap heeft niets met opleiding te maken. De stratenmaker kan een prima leider zijn. Het gaat erom dat iemand doordrongen is van het belang van een rechtvaardige vrede en leden van de gemeenschap daarin wil meenemen.
- 5** *Timing is everything.* Je moet soms durven wachten tot de tijd rijp is en dus even afstand nemen. En aan de andere kant moet je, zodra zich een opening voordoet, alles uit je handen laten vallen om het moment te grijpen. Toen een inheemse stam besloot dat ze - tegen de wens van de gewapende groepen in, en dus met alle risico's van dien - alle coca planten in hun reservaat wilden rooien, hebben we dat initiatief direct prioriteit gegeven.
- 6** Blijf kritisch en objectief. Het rapport over ontvoeringen leverde enorme kritiek op van andere Europese ngo's, die Colombiaanse partners hadden die ons ervan beschuldigden te heulen met de paramilitairen, omdat wij ontvoeringen door de guerrilla aankaartten. Het was voor mij een eyeopener dat organisaties klakkeloos overnamen wat hun partners zeiden. Toch hebben we doorgezet. Na drie jaar kwamen de critici tot inkeer en kregen we alsnog ons gelijk: de Colombiaanse guerrilla werd in Europa bestempeld als terroristische organisatie, en ontvoeringen werden ineens toch als mensenrechtenschending beschouwd.
- 7** Durf ook in te zien wanneer je rol is uitgespeeld. In Cuba hebben we jarenlang steun gegeven aan de democratische oppositie en dissidenten, maar toen die groepen uit elkaar vielen werd het te moeilijk om aan fundamentele verandering te werken. Loslaten was zwaar, maar onvermijdelijk.
- 8** Besef dat het laagje beschaving van de mensheid heel broos en kwetsbaar is. In Latijns-Amerika, maar ook in Nederland. Belangrijke verworvenheden, zoals respect voor de mensenrechten, de rechtstaat en ethische overwegingen in het beleid, moeten we niet alleen koesteren maar ook durven verdedigen.

JOURNALISTEN ZORGEN VOOR EEN ONTERECHT NEGATIEF WERELDBEELD BIJ HUN PUBLIEK

Ralf Bodelier

is journalist en promoveerde als filosoof. Hij leidt World's Best News Nederland.

JA

Dragen journalisten verantwoordelijkheid voor een negatief wereldbeeld van hun lezers, luisteraars of kijkers? Mijn antwoord is ja. Zij bepalen immers hoe Nederlanders denken over de werkelijkheid buiten hun eigen belevingswereld. Wanneer nieuwsmakers dag in, dag uit, berichten over aanslagen, bombardementen en oorlogen, over honger, klimaatrampen en vluchtelingen, dan staat de wereld voor hun lezers, kijkers en luisteraars in brand. Ook wanneer heldere cijfers laten zien dat het jaarlijkse percentage oorlogsslachtoffers met 99 procent daalde ten opzichte van 100 jaar geleden, en extreme armoede met 75 procent. World's Best News wil deze perceptie van de werkelijkheid veranderen omdat ze ons moedeloos en passief maakt. Wie denkt dat onze inspanningen om de wereld veiliger, welvarender en gezonder te maken niets hebben opgeleverd, wordt cynisch en gaat op zijn handen zitten. Wie echter ziet dat die inspanningen - ja, ook die van PAX - bijdragen aan een wereld die er vandaag een stuk beter voorstaat, laat zich motiveren om opnieuw in actie te komen. We zijn er immers nog lang niet. Veel journalisten spreekt dit argument niet aan. Zij willen de wereld niet zozeer verbeteren maar beschrijven.

'Journalisten bepalen hoe Nederlanders denken over de werkelijkheid buiten hun eigen belevingswereld.'

Journalisten die zo denken, kunnen wellicht worden overgehaald met het argument dat ze dit nu niet doen. Ze focussen louter op de uitzonderingen en niet op de regel; louter op die ene rotte appel, niet op de volle mand. De uitdaging zit 'm in dat woordje 'louter'. Journalisten moeten de uitzondering blijven beschrijven, de honger, de oorlog, de epidemieën. Maar ze moeten die aan gaan vullen met trends, met cijfers en statistieken. Wanneer ze dat al niet willen doen om ons aan te zetten tot activisme, dan wel omdat zij verantwoordelijkheid dragen voor een meer realistisch beeld van de wereld waarin we leven.

Janneke Juffermans

is freelance journalist gespecialiseerd in mensenrechten en ontwikkelingssamenwerking.

NEE

Dragen journalisten verantwoordelijkheid voor een negatief wereldbeeld van hun lezers, luisteraars of kijkers? Ik vind van niet. Journalisten brengen allereerst niet alleen maar slecht nieuws. Het bericht dat ICAN, waar PAX onderdeel van is, de Nobelprijs won, haalde alle kranten. Ook de mars afgelopen jaar in Nederland om de Jezuïet Pater Frans te herdenken stond in toonaangevende kranten en haalde het NOS journaal. Waarom eigenlijk? Dat heeft te maken met nieuwscriteria. Die gaan over of iets revolutionair, belangwekkend, uitzonderlijk, politiek relevant is of veel mensen aangaat en niet over 'goed' of 'slecht'. Gelukkig maar. Het onderscheid is namelijk niet altijd helder.

'Het publiek is geen passieve partij die geïndoctrineerd wordt met slecht nieuws en daar moedeloos van wordt.'

Neem nu #metoo. De berichten zelf zijn negatief en schokkend maar de hele ontwikkeling waarin vrouwen en sommige mannen zich uitspreken, is positief. Het feit dat veel mensen worden veroordeeld nog voordat er goed onderzoek heeft plaatsgevonden naar hun daden, echter weer niet. Nieuws is meestal complex en niet eenduidig. Dat geldt ook voor de ontvanger ervan. Dat is geen passieve partij die geïndoctrineerd wordt met slecht nieuws en daar moedeloos van wordt. Gelukkig zijn journalisten niet de enigen die het wereldbeeld van mensen beïnvloeden. Dat doen vrienden, kunstenaars, politici, social media, karakter en intelligentie ook. Het idee dat mensen somber worden van slecht nieuws maakt de rol van ontvanger te klein en die van journalisten te groot. Wat is dan wel de verantwoordelijkheid van journalisten? Zij moeten zich houden aan de ethische beroepscode van Bordeaux, waarin het zich houden aan feiten, het toepassen van hoor en wederhoor en het niet bijdragen aan discriminatie opgenomen zijn. Ze fungeren als controleur van de andere machten. Als ze zich bezighouden met de vraag welke invloed hun nieuws heeft op het wereldbeeld van hun publiek, dan vertroebelt dat hun al vrij ingewikkelde hoofdtak: goede journalistiek bedrijven.

Wat vind jij? @PAXvoorvrede
of reageer naar PAXmagazine@paxvoorvrede.nl

IRIS WAS ERBIJ TERUGBLIK OP DE VREDESWEEK

Bij de evenementen die PAX (mede)organiseert is PAX-medewerkster Iris er altijd bij.

HETTY DE GRAAF Ambassade van Vrede IJusden

"Onze Ambassade van Vrede is vooral gericht op het verbinden van mensen. Vrede krijgt concreet vorm in de ontmoeting met anderen, in warme contacten die worden opgebouwd, en door samen te eten en te lachen. We genieten bij deze maaltijd van elkaars talenten en bieden nieuwkomers zo een plek in onze lokale gemeenschap."

PIETER BROERTJES burgemeester van Hilversum

"Wij leven in een land waar al ruim zeventig jaar geen oorlog meer is. We denken dat dit vanzelf gaat, maar dat is niet zo. Door mee te doen met de Vredesweek laten wij zien dat Hilversum niet alleen een gemeente is die stenen versjout en rotondes aanlegt, maar dat wij ook morele aspecten in de samenleving belangrijk vinden."

AHMET NAZIGUL deelnemer Walk of Peace Harderwijk

"We lopen mee met de Walk of Peace omdat we het vanuit de Turkse moskee zeer belangrijk vinden dat we vrede in Harderwijk, Nederland én de wereld hebben. En willen daar ook altijd een steentje aan bijdragen." (Ahmet is de man links op de foto)

22 Walks of Peace, 75 Ambassades van Vrede, een tour met de PAX-bus door Nederland om 23 Pax Duiven uit te reiken aan initiatiefnemers van bijzondere vredesprojecten, en duizend jongeren op cultureel nachtfestival Manifeest. Mede dankzij jouw betrokkenheid en inzet kijkt PAX terug op een veelzijdige en geslaagde Vredesweek.

BEZOEKER VAN DE DIALOOGAVOND IN DE MEVIANA MOSKEE Ambassade van Vrede Amersfoort

"Wat een warm bad was het, ik had niet verwacht dat ik hier zo open zou worden ontvangen. Hier krijg ik weer echt positieve energie van."

FEIJX ALBERS

**kunstenaar en bedenker van vredesschaakspel
Paco Šako**

“De waardering van PAX deed me veel. Echt heel bijzonder om zo in het zonnetje te worden gezet met de PAX Duif.”

PAX Vrede.
Wie durft?
paxvoorvrede.nl

SANNE VOGEL

actrice en theatermaker, op Instagram, 721 likes

“Vandaag reikte PAX duiven uit aan burgers die zich inzetten voor vrede. Ik ben zeer vereerd dat ik er ook eentje heb gekregen en dat @muayadhilamia en @amir_namou erbij waren. Meteen na onze eerste doorloop van #nieuwefamilie zijn we doorgedaan naar de uitreiking waar tal van mooie mensen hun verhaal vertelden. #bijzonder #mooi #vrede #pax #hippiekind”

BAS KOSTERS

ontwerper van de Peace Pakken voor Manifest

“Ik wil mijn kunst en creativiteit gebruiken om de wereld een betere, mooiere plek te maken. Niet vanuit het idee dat ik activist wil worden. Maar ik voel dat we aan de vooravond staan van een nieuwe revolutie, hoewel het me verdriet doet dat die revolutie überhaupt nodig is. Maar laten we met zijn allen de uitdaging aangaan!”

HAN RAEIJMAEKERS

Ambassade van Vrede Vlaardingen, na afloop van de Walk of Peace

“Wij, en velen met ons, hebben genoten! Van het grote aantal deelnemers, van de diversiteit van de gasten die meeliepen of present waren bij een activiteit; van de energie die wij allen met elkaar uitstraalden; van de vele gesprekken met elkaar en vooral van de boodschap van hoop die deze wandeling gaf, een bijzondere ervaring, heel mooi en verbindend, zo samen onderweg in alle verscheidenheid. Samen maken we de stad!”

• • • • • Nobelprijs voor de vrede

Op vrijdag 6 oktober was de verrassing bij PAX enorm toen bleek dat ICAN, de internationale campagne voor het verbod op kernwapens, waar PAX al jaren drijvende kracht van is, de Nobelprijs voor de vrede had gewonnen. Een prijs die niet alleen ICAN (en daarom ook een beetje PAX) toekomt, maar zeker ook al die mensen die in de jaren tachtig, negentig én afgelopen jaren demonstreerden, handtekeningen verzamelden en lobbyden om kernwapens de wereld uit te helpen. Al snel stond de telefoon op die vrijdag roodgloeiend en werd de champagne ontkurkt. Enkele reflecties op dit bijzondere moment.

Door Janneke Juffermans

Miriam Struyk

directeur programma 's bij PAX

In 2008 stelden we een nieuw PAX-team samen om nucleaire ontwapening weer op de agenda te zetten. We wilden dat het in het debat over kernwapens niet meer over de geopolitieke belangen van deze wapens zou gaan, maar over de humanitaire gevolgen. Deze benadering leidde uiteindelijk tot een internationaal verdrag, een Nobelprijs en - en dat is het mooiste - tot een nieuwe generatie van activisten die zich wil inzetten voor een kernwapenvrije wereld.

Sadet Karabulut

Tweede Kamerlid voor de SP

De SP feliciteert ICAN met de Nobelprijs! Tegen de achtergrond van de hoogoplopende spanningen tussen de VS en Noord-Korea komt het verdrag voor een verbod op kernwapens geen dag te vroeg. Nederland stemde tegen, maar als het kabinet geloofwaardig werk wil maken van het eigen beleid - in het regeerakkoord is een kernwapenvrije wereld de ambitie - dan moet het handelen. Al veel te lang verschuilt Nederland zich achter de NAVO. In Nederland liggen al decennia Amerikaanse

kernwapens. De VS besloot te investeren in het moderniseren van deze en andere kernwapens, waardoor ze makkelijker inzetbaar worden. Voor deze modernisering moeten deze wapens terug naar de VS. Een mooie aanleiding om ze daar te laten. Wat ons betreft, volgt Nederland bovendien het voorbeeld van een grote meerderheid aan VN-lidstaten en tekent ze het verbodsverdrag op kernwapens.

Krista van Velzen

campaigner nucleaire ontwapening bij PAX

Wij hadden er vertrouwen in dat het ooit zou gebeuren: internationale onderhandelingen over een verbod op kernwapens. Met enthousiasme en overtuiging kregen we de eerste landen aan onze zijde. Gezamenlijk betrokken we steeds meer landen. We investeerden in afzonderlijke diplomaten, deelden steeds weer onze voorstellen en kennis. Met een prachtig resultaat!

Susi Snyder

programmaleider nucleaire ontwapening bij PAX

In 2014 merkten we dat we op een *tipping point* zaten. Tijdens de conferentie in Mexico in dat jaar over de humanitaire gevolgen van kernwapens, stond in de slotverklaring dat een verbod op kernwapens noodzakelijk is voor het uitbannen ervan. Elk jaar zien we bovendien meer banken en verzekeraars stoppen met investeren in kernwapens. Dat zal alleen maar toenemen, zeker nu er ook een VN-verdrag is voor een verbod op kernwapens en de Nobelprijs aan deze strijd is toegekend.

en tegen kernwapens

Han ten Broeke

Tweede Kamerlid voor de VVD en woordvoerder buitenlandse zaken

Mijn oprechte en hartelijke felicitatie aan ICAN! De prijstoekenning staat niet los van de spanningen rondom Noord-Korea, de twijfels rondom de Iran-deal en provocaties door landen als Rusland en Pakistan. De nucleaire dreiging is sinds de Cubacrisis niet zo hoog geweest. Dus juich ik elke inzet toe om nucleaire ontwapening op de agenda te houden. Tegelijkertijd kan Nederland discussies agenderen en er actief aan

deelnemen, maar: eenzijdige ontwapening maakt de wereld instabieler, onveiliger en mag nooit een doelstelling zijn. Zeker niet voor een NAVO-lidstaat. Nederland moet zich dus blijvend inzetten voor gezamenlijke ontwapening. Daar horen geloofwaardige dreiging, modernisering van de huidige wapens en gelijktijdige afbouw bij. Daarmee verdien je geen Nobelprijzen, maar wel duurzame vrede.

Bert Roenders

voormalig minister van Buitenlandse Zaken

PAX zit in de Steering Group van ICAN. De Nobelprijs is daarmee ook van jullie. Dus ik wil ook jullie van harte feliciteren met deze grootse prijs. We blijven werken aan de totstandkoming van een wereld zonder kernwapens.

Jan Gruijters

algemeen directeur PAX

“De inzet van jonge mensen is gehonoreerd”, sprak Seiko Ikeda (85), een van de overlevenden van Hiroshima en Nagasaki, toen ze hoorde aan wie de Nobelprijs was toegekend. De Nobelprijs is een hommage aan haar en alle anderen die zich inzetten voor een kernwapenvrije wereld. Veel van hen steunden PAX, drijvende kracht achter ICAN, door de jaren heen. Mede dankzij deze steun is er nu een verdrag dat kernwapens verbiedt. Maar we zijn er nog niet. Meer landen moeten het verdrag ondertekenen en ratificeren. Meer banken moeten stoppen met investeringen in bedrijven die bij de productie van kernwapens zijn betrokken. En meer mensen moeten regeringen aanspreken die hardnekkig blijven geloven dat we onze veiligheid kunnen baseren op catastrofale vernietiging. De Nobelprijs maakt het heel duidelijk: wie in kernwapens gelooft, staat aan de verkeerde kant van de geschiedenis.’

Selma van Oostwaard

programmamedewerker
nucleaire ontwapening bij PAX

PAX werd in 2009 lid van de stuurgroep van ICAN. We wilden jongeren bij de campagne betrekken. Bij de onderhandelingen in New York afgelopen zomer over het kernwapenverdrag waren dan ook twintig jongeren uit Afrika, Latijns-Amerika, Europa en Azië aanwezig. Zij praatten met overlevenden van Hiroshima, met de voorzitter van de conferentie en met overheden, en stelden vragen die wij al niet meer stellen. Zo brachten ze de discussie weer naar de basis.

Sjoerd Sjoerdsma

Tweede Kamerlid voor D66 en initiatiefnemer van de Nederlandse deelname aan de VN-onderhandelingen voor het kernwapenverbod

Van harte gefeliciteerd! We weten allemaal welke verschrikkelijke consequenties de inzet van kernwapens kan hebben. Nederland moet zich blijven inspannen voor verdragen om kernwapens te verbieden of desnoods te verminderen. Het uiteindelijke doel blijft een kernwapenvrije wereld. Nederland moet, juist binnen de NAVO, koploper blijven in de handhaving en versterking van de afspraken over non-prolifерatie.

PAX wint belangrijke milieuprijs

Krahim (10) uit Syrië spuit ruwe olie op een tank om deze heet genoeg te houden om kerosine te verbranden. Krahim werkt negen uur per dag. Foto: Jean-René Augé-Napoli.

Nog meer prijzen voor PAX. In september ontvingen we de prestigieuze Green Star Award vanwege ons onderzoekswerk naar de gevolgen van conflicten voor het milieu. De Green Star Award is in het leven geroepen door het bureau voor de coördinatie van humanitaire zaken van de Verenigde Naties, het VN-milieuprogramma, en de ngo Green Cross International. PAX won een onderscheiding voor haar pogingen burgers te beschermen tegen milieuvervuiling door gewapend conflict. Wim Zwijnenburg, die als programmaleider op dit onderwerp de prijs in ontvangst mocht nemen: "In Irak heb ik met eigen ogen kunnen zien welke enorme impact oorlog heeft op het milieu en hoe weinig er gedaan wordt om mensen te beschermen tegen giftige overblijfselen uit oorlogen. Samen met andere organisaties probeer ik daar verandering in te brengen." Zwijnenburg maakt voor zijn onderzoek gebruik van moderne technieken zoals satellietanalyse en open-source informatie via internet. ●

Syrische Diana K̄hayatta herenigd met haar kinderen

In het zomernummer van PAX Magazine stond het aangrijpende verhaal van de Syrische Diana K̄hayatta, een van de gastdocenten in het PAX-programma 'Verhaal van een Vluchteling'. Jarenlang leefde ze noodgedwongen gescheiden van haar twee zoons Yahya en Yuser, en had ze alleen via skype contact met hen. Afgelopen augustus kon ze hen eindelijk weer in haar armen sluiten, nadat de IND haar verzoek voor gezinshereniging had goedgekeurd. Diana vertelt hierover: "Soms kan ik nog niet geloven dat het echt zo is. Elke avond open ik hun slaapkamerdeur om zeker te weten dat ze er echt liggen te slapen." Yahya en Yuser gaan in Nederland naar school en leren Nederlands. Ook Diana volgt taallessen. Het dagelijks opvoeden van haar kinderen is best even wennen. "Ze hebben een andere opvoeding gekregen dan ik ze zelf zou hebben gegeven. Ook kom ik er steeds achter dat ze dingen niet kunnen of gewend zijn, waar ik dat wel verwachtte. Bijvoorbeeld goede tafelmanieren, maar ook het maken van eigen keuzes. Toen ik kleren met ze ging kopen en zei dat ze zelf mochten aanwijzen wat ze mooi vonden, waren ze helemaal in de war." ●

Nuon pakt mensenrechtenschendingen Colombiaanse steenkoolketen aan

Een doorbraak in de strijd van PAX voor erkenning en compensatie van de slachtoffers van Colombiaanse bloedkolen! Energiebedrijf Nuon vindt dat Colombiaanse mijnbouwbedrijven zich moeten inzetten voor verzoening met de slachtoffers van bloedkolen in het kolenwingsgebied van de mijnen. Wanneer concrete stappen uitblijven, is Nuon bereid haar kolenimport uit Colombia op te schorten. Dat schrijft het energiebedrijf in een rapport naar aanleiding van eigen onderzoek naar de mensenrechtensituatie rond steenkoolwinning in Colombia. PAX is erg blij met de conclusies uit het onderzoek van Nuon. Wouter Kolk, campagneleider bij PAX: "Met dit rapport zet Nuon een nieuwe standaard neer. Het bedrijf laat duidelijk zien dat ze bereid is de mensenrechtenschendingen in de Colombiaanse kolenketen aan te pakken. Andere energiebedrijven die kolen kopen - Essent, E.ON en Engie - kunnen niet langer achterblijven. Ook zij moeten hun kolenleveranciers aanspreken op hun verantwoordelijkheid voor genoegdoening van de tienduizenden mensen die nog altijd lijden onder het geweld in de kolenregio. Mijnbouwbedrijven vormen tot op de dag van vandaag een belangrijk onderdeel van de problemen van slachtoffers. Nu is het tijd dat ze onderdeel worden van de oplossing voor al de mensen in Cesar." ●

De zussen Elizabeth, Adenovis en Wendi Cogollo gaan voor de eerste keer terug naar de plek waar hun broer in 1997 is vermoord. Foto: Daniel Maissan.

Ik steun PAX

Naam: Edy Korthals Altes

Leeftijd: 93 jaar

Woont in: Den Haag

Betrokken bij PAX: sinds 1987

Hoe bent u bij PAX betrokken geraakt?

Dat ging heel natuurlijk en vloeide voort uit mijn activiteiten in de voorafgaande jaren. Tijdens de Koude Oorlog was ik diplomaat. Ik begon als *hardliner*, maar ontwikkelde me tot vredesactivist. Gaandeweg kwam ik tot de conclusie dat we volstrekt verkeerd bezig waren rondom nucleaire bewapening. Ik bepleitte een andere manier van denken over vrede en veiligheid. In die tijd, dertig jaar geleden, werd ik uitgenodigd door bisschop Ernst en Jan ter Laak van Pax Christi. Zij vroegen mij om de jaarvergadering toe te spreken en mijn verwachtingen van de kerkelijke vredesbeweging te schetsen.

Wat doet u?

Ik heb na 1987 veel geschreven over vrede, spiritualiteit en over Europa. Dit jaar verscheen mijn boek 'Van havik tot vredesduif' over wat mij beweegt. En dat is de 'common security'-gedachte, die in 1982 werd gepresenteerd in het rapport van de Palme Commissie. Denken vanuit gemeenschappelijke veiligheid, daar is nu natuurlijk opnieuw geen sprake van. Het draait allemaal om het eigen 'ik' en om sterker zijn dan de ander. Werken aan vrede is geen academische zaak. Het is een levensovertuiging die mensen in beweging brengt. Wat wil je doen in de korte tijd die je te leven hebt?

Waarom steunt u PAX nu?

De meerwaarde van PAX is enorm. De huidige discussie in Nederland over de verhoging van de defensie-uitgaven gaat helemaal voorbij aan wat er wereldwijd aan de gang is. We zitten nog steeds op de gedachte: militaire instrumenten verzekeren onze veiligheid. Maar dat is volstrekt achterhaald in een wereld waar de kernwapens vele malen sterker zijn dan die uit 1945. PAX is in staat om de publieke opinie in beweging te brengen en druk uit te oefenen op onze regering. PAX heeft het vermogen om mensen duidelijk te maken wat er aan de hand is: we leggen een overdreven accent op militaire uitgaven.

Wat verwacht u van het werk van PAX in de toekomst?

PAX moet zich richten op het bewustzijn, bijvoorbeeld over militaire uitgaven. Een andere taak van PAX is het doen van onderzoek: nieuw onderzoek naar de ontwikkeling van moderne wapens en het verbod hierop. En ten slotte Volkel: ik kan niet leven met het feit dat Nederlandse vliegtuigen de kernwapens gaan vervoeren die in dit Nederlandse dorp opgeslagen liggen. Deze wapens moeten weg uit Nederland.

Foto: Bob Bronshoff.

Ook via uw testament bijdragen aan vrede? Vraag de brochure aan

Eerder dit jaar organiseerde PAX een bijeenkomst over nalatenschappen. Een van de deelnemers zei daar: "Als je wilt dat vredeswerk in de toekomst wordt voortgezet, dan is geven via het testament een mooie manier om dat te realiseren". Kinderen komen uiteraard op de eerste plaats. Welke organisaties iemand daarnaast steunt, is erg persoonlijk. Veel mensen zeggen: "ik geef aan een doel waarnaar mijn hart uitgaat". Voor sommigen is dat vredeswerk. Opvallend is dat de deelnemers aan de brainstorm het onderwerp 'nalatenschappen' graag in hun eigen lokale groepen en gemeenten willen aankaarten.

Mocht u vragen hebben over steun aan PAX via uw testament, vul dan de antwoordkaart in het midden van het magazine in of bel met **Sabita Rijbaï 030- 233 33 46**.

Op reis met...

Gijsbert van Eijsden

Paspoort

Naam: Gijsbert van Eijsden
(roepnaam Gijs)

Leeftijd: 37 jaar

Burg.staat: getrouwd met Noor,
Vader van Moos (6 jaar) en Iola
(3 jaar)

Nationaliteit: Nederlandse

Geboorteplaats: Amersfoort

Woonplaats: Utrecht

Gewoond in: Ieusden, Ermelo, Utrecht,
Kappl (Oostenrijk), Amsterdam

Reist met: rugzak

Neemt altijd mee: donsslaapzak,
expeditie hangmat en zakmes

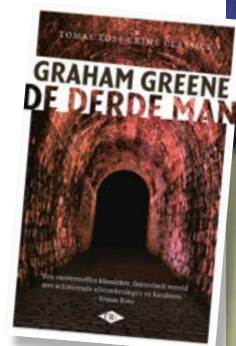
Onafscheidelijke reisgenoot:
Het boek 'De derde man' van
Graham Greene

Vanaf 2011 werk ik als geestelijk verzorger. De eerste jaren werkte ik in het Academisch Ziekenhuis Utrecht en het Wilhelminakinderziekenhuis. In 2015 maakte ik de overstap naar Defensie, waar ik nu werk voor 12 Infanteriebataljon Regiment Van Heutsz.

Als militair camoufleren we onszelf, gaan we op in het terrein, verdwijnen we in de kudde, vervagen naar de achtergrond om niet onnodig in conflict te raken. Binnen de krijgsmacht is niemand belangrijker dan de groep. Als humanistisch raadsman help ik de jongens en meiden tijdens oefeningen en uitzendingen weer bij zichzelf te brengen. Een gemiddelde oefening duurt enkele weken, voor een uitzending zijn we drie tot zes maanden van huis. Momenteel ben ik op mijn eerste uitzending, in Noord-Irak. Ik bied militairen, die zijn uitgezonden voor de training van lokale strijders, momenten om tot zichzelf te komen: gesprekken, yogalessen en bezinningsmomenten. Tijdens de yogalessen en tijdens de bezinning staat de individuele militair weer centraal en komen zij zichzelf weer tegen. Met behulp van stilte, muziek, beeld en aandacht betrek ik hen weer bij wie zij zijn, waar zij liefde voor voelen en waarvoor zij in hun eigen leven vechten willen. Ik kan veel leren van de opofferingsbereidheid, moed en doorzettingsvermogen van militairen.

Verstopperkje spelen

Mijn zoon Moos (6 jaar) vroeg mij een jaar geleden: "Wat doen soldaten?" Lastige vraag. Zijn mijn collega's opgeleid om dood en verderf te zaaien? Of juist veiligheid en vrede te brengen? Veel te grote begrippen voor een lieve jonge jongen zoals Moos nu is. Eigenlijk veel te grote begrippen voor mijzelf. Zo'n vraag van Moos nodigt mij uit om met nieuwe ogen te kijken naar het werk dat ik en mijn collega's doen. Wat bijvoorbeeld opvalt aan militaire kleding, is dat militairen zich graag verstoppen. Verstopperkje spelen is iets dat Moos nu graag doet en wat hij wel heel goed begrijpt. De spanning van het je ergens verschuilen en van het ontdekt worden door de ander. De ontlading van die spanning. Het rennen voor een buut vrij.

Vrede voor anderen begint bij jezelf

Militairen krijgen van de Nederlandse burger de opdracht mee vrede en veiligheid te brengen op plekken waar zij zelf gevaar lopen. Vrede en veiligheid kunnen niet bestaan zonder ruimte te bieden aan andere denkbeelden, leefstijlen en overtuigingen. Voor die diversiteit zetten militairen zich overal in de wereld in. Het beschermen van de vrede, waar ook ter wereld, staat zelfs in Nederlandse grondwet. Dat maakt de Nederlandse militair bijzonder. Daar wil ik, als Nederlands burger en als geestelijk verzorger, zuinig op zijn. Ondanks dat militairen bereid zijn hun leven te geven voor idealen die hen zelf overstijgen, hebben zij ook iets unieks. Iets dat hen maakt tot wie ze zijn. Ze zijn rijk aan verborgen talenten, kwaliteiten, mooie verhalen, dierbare herinneringen en opmerkelijke opvattingen. En dat mogen ze, gezien hun inzet voor vrede en ondanks het emotioneel zware werk, niet vergeten. Ik wil in mijn werk de militair boven zichzelf en de eenheid uittilen, en zelfliefde een kans te geven. Want vrede brengen aan anderen, begint bij vrede in je eigen hart. ♦